СВОБОДА
LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Рôкъ IV. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 30-го Липня 1896. | Число 31.

Календарь.

Липень.		
30	Ч.	Якинта, Емиліяна
31	П.	Макрины, Дія
1	С.	Илія пророка
2	Н.	10. по СОШ. Симеона юр.
3	П.	Маріи Магдалины
4	В.	Трофима, Теофиля
5	С.	Бориса и Глѣба

Змѣстъ.

Вôдъ Редакціи.

Просимо нашихъ предплатникôвъ, щобъ поспѣшили зъ предплатою за „Свободу", бо даремно нѣкому газеты высылати не будемо.

Заявляемо, що до старого краю, т. є. въ Галичину, на Буковину и на Угорску Русь вже вôдъ першого августа нѣкому „Свободы" высылати не будемо, хто не заплатить. Редакціямъ и товариствамъ будемо даромъ посылати, если они о се попросять, приватнымъ людямъ не будемо зовсѣмъ посылати безъ заплаты, бо въ той спосôбъ тôлько причиняемось до деморалізаціи нашои славнои старокраевои интеліґенціи и не хочемо наражати людей на таку крайну бештанину, щобъ они читаючи даромъ цѣлый рôкъ „Свободу", по роцѣ вôдсылали намъ послѣдне число зъ замѣткою refuse. А не мають на тôлько чести, щобъ за рôкъ заплатити. Нѣкому даромъ! Шкода навѣть паперу для рôжныхъ памфелянôвъ. Намъ треба пятнувати по имени гниль галицку, въ иншой способъ не поправимо гнилои суспольности. Тои засады повинни придержоватись всѣ часописи краеви. — Хто хоче читати нашу газету, хто хоче интересоватись житємъ амер. Русинôвъ, най заплатить — please!

Звертаємо увагу на адвертайзментъ правительства канадійского FREE HOMESTEADS!

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Выдѣлъ „Союза" подае до вѣдомости всѣмъ членамъ и тымъ, що хотять вступити до „Р. Н. Союза", що „Декляраціа", котру мае выповнити каждый новоступаючій членъ, и „Грамота членьска" — посвѣдчене приналежности єго до „Союза" вже суть готови. Можна ихъ достати у секретаря „Союза". Зазначуємъ, що вôдъ теперь прійме ся до „Р. Н. С." лишь той, хто выповнить тоту „Декляраціу" и запле ю секретареви „Союза". Ти, що хотять вступити до „Союза", най заразъ зголосять ся до секретаря: Rev. N. Stefanowicz, 715. Carson str. S. S. Pittsburg, Pa. — Вышлемо за дармо.

Иванъ Глова
предсѣдатель.
М. Стефановичь
секретарь.

Панове секратарѣ, уважайте!

1. Се чиста правда, що секретарѣ братствъ псують порядокъ въ дѣловодствѣ „Союза". Пеоденъ запле грошѣ касіерови, а не повѣдомить секретаря.

2. Коли засылають грошѣ, повѣдомляють о тôмъ мильно. Засылають прим. $18 ,а повѣдомляють секретаря, що заслали $18.50, або $19.

3. Коли есть въ одномъ братствѣ, припустѣмъ, 28 членôвъ а зъ нихъ 5 не заплатило за послѣдный мѣсяць, то вôдъ 23 членôвъ малобъ прійти до касы „Союза" за той мѣсяць $11.50. Тымчасомъ секретарь дае знати, що заслано до касіера $13, але не каже, котрый зъ братôвъ заплативъ зъ тои надвышки $1.50 на довгъ зъ попередного мѣсяця.

4. Аркушѣ зъ рубриками на мѣсячне выповняють ся не посовѣсти.

На то вôдповѣмъ пп. секретарямъ:

1. Касіеръ и секретарь нехай по мітинґу вôдрахують оба разомъ тѣ грошѣ, що мають йти до касы „Союза". Тогды секретарь повѣдомить о той самôй сумѣ, яку заславъ касіеръ.

2. Якъ котрый братъ не плативъ до „Союза" черезъ Май, Юній, Юлій, а потômъ въ Августѣ заплативъ за всьо $2, то тихъ $2. прошу записати въ рубрицѣ мѣсяця Августа, а не розписувати по 50 цнт. въ рубрикахъ кождого зъ тыхъ мѣсяцѣвъ.

3. Найлѣпше буде, если секретарѣ будуть повѣдомляти головного секретаря „Союза" въ такій спосôбъ: Зъ теперѣшнômъ мѣсяцемъ есть въ нашômъ братствѣ прим. 85 членôвъ. До касіера заслалисьмо $37, за сей мѣсяць не заплатили 11 а именно: (тутъ треба навести имена тихъ, котрѝ не заплатили).

4. Я маю другій аркушь зъ рубриками на мѣсяцѣ. Всякѝ неправни дописуваня поправы выкрыють ся.

Подаю до вѣдомости всѣмъ членамъ **„Союза", що поправлени Статуты** нашого товариства вже друкують ся. Якъ тôлько будуть готови, сейчасъ розôшле ся на жадане членôвъ.

Щобъ збôльшити желѣзный фондъ нашого товариства „Союзъ", зрѣкаемось прото платнѣ, яку означила намъ сегорôчна конвенція зъ тымъ однакъ застереженємъ, що та сума пôде выключно лишь на желѣзный фондъ „Союза".

М. Стефановичь
секретарь.
Юрій Хилякъ
касіеръ.

Мадярска выстава, а Амер. Русины.

Мадяре празнують сего року тысячилѣтє свои культурнои роботы въ Европѣ, величавою выставою, котра мае показати свѣтови, що они дѣйсно культурный народъ, якъ и всѣ народы заходнои Европы и що они вытворили у себе за тысячку лѣтъ стôлько свого власного, питоменного, якъ и другѝ пароды, а націямъ другимъ въ ихъ державѣ дали розвивати ся такъ, якъ се имъ культурнымъ людямъ пристоить. Тымчасомъ се все велика неправда. Анѣ Мадяре самѝ нѣчого свого питоменного не вытворили, тôлько всѣ скарбы культуры выдерли у Славянъ, що стоять нынѣ пôдъ ихъ кормигою, анѣ не здобулись на стôлько интелігенціи и толеранціи, щобъ другимъ націямъ надати свободный, природный розвôй. Противно — Мадяре всякими, навѣть брутальными способами старали ся знищити всѣ славянскѝ націи. Длятого всѣ Славяне голосно пôднесли протестъ противъ такои пустои самохвальбы Мадярôвъ. Кажемо всѣ Славяне — окрôмъ найбôльше неволеного Мадярами народу — окрôмъ Угорскихъ Русинôвъ. А они певно длятого не пôднесли голосу протесту, бо они найбôльше неволени.

Але крôмъ тыхъ тамъ Русинôвъ за Карпатами, — суть еще тысячки Русинôвъ въ Америцѣ. Суть Русины, котрѝ утѣкли зъ пôдъ гнету мадярско-австрійского на вольну землю и ту вôдотхнули вольною волею. Вôдъ тои то частины Русинôвъ треба-бы сподѣвати ся найбôльше рѣшучого протесту противъ того насилія мадярского, котре выгнало ихъ за море. Тѝ Русины въ Америцѣ повинни пôднести грôмкій голосъ протесту и тысячками пôдписôвъ членôвъ „Соединенія" и „Союза" повинни покрыти той протестъ противъ насилія тыхъ ґордъ, що передъ тысячію лѣтами налетѣли, якъ саранча на жизненнѝ поля и лѣсы славянскѝ и огнемъ и мечемъ ще и доси гублять племена славянскѝ. Тымчасомъ бачимо, зовсѣмъ що иншого. Русины зледачѣли до тои вже степени, що навѣть тѣшать ся и величають ся славою своихъ кровопійцѣвъ.

Органъ товариства угорскихъ Русинôвъ „Соединенія" „Американскій Русскій Вѣстникъ" згадувавъ про тысячилѣте Мадяръ, якъ про свою домову, рôдну справу, а вже въ послѣднômъ 27. числѣ таки впростъ радуе ся, що колишнѝ Русины, нынѣ Мадяре, будуть мати свого мадярского епископа, свою діецезію, а въ той діецезіи по всѣхъ церквахъ гр. кат. обряду будуть вôдправляти ся богослуженя въ мадярскômъ языцѣ. Ганьба, сто разы ганьба для „Соединенія", котре числить нынѣ мѣжь своими членами 4000 Русинôвъ, щобъ устами свого органу тѣшилось вынародовленемъ свого „п о р а н е н о г о б р а т а" въ старômъ краю. Знаємо, якими средствами вынародовляли Мадяре Русинôвъ и нынѣ допровадили до того, що вже цѣлѝ діецезіи, колись рускѝ, стали мадярскими для котрыхъ вже конечно и осôбного епископа мадяра и навѣть въ богослуженяхъ потреба завести мадярщину, выкинути старославянскій языкъ, одинокє заборало, котре навѣть ту въ Америцѣ буде довго боронити насъ передъ вынародовленємъ. Але придивѣмъ ся коротенько тôй славнôй статѣ „А. Р. Вѣстника", котра на ганьбу цѣлôй Америк. Руси пôдъ той часъ свѣтъ побачила. Она носить повну назву: „Греко-каѳолическіи Мадьяре и ихъ движеніе о гр. кат. мадьярскаго епископства на Угорщинѣ."

Мадяре гр. кат. обряду належать теперь до діецезіи мукачевскои и становлять найлѣпшѝ парохіи тои діецезіи. Въ столици саболчанскôй есть 6 деканатôвъ зъ 36 парафіями и 236 филіями, число душъ 52,860. Въ столици Сатмарскôй суть два деканаты зъ 16 приходами, 107 филіями, число душъ 17,002. Разомъ 52 парохій, 864 филій, 62 церквей, число душъ 69,862. — Готова діецезія.... Дальше признае „Вѣстникъ", що „Мадьяре восточнаго греко кат. вѣроисповѣданія, еще не такъ очень давно тому назадъ, — всѣ говорили лишь по русски, слѣдовательно были Русинами; — но подъ вліяніемъ обстоятельствъ и временъ, они смадярщились переяли они языкъ мадьярскій, также звычаѣ и обычаѣ мадьярскіи. Одной однако не выреклись, а то св. православно-греко католической вѣры и св. восточнаго обряда своихъ русскихъ предковъ и т. д." Вôдтакъ еще одно цѣкаве каже дальше „Вѣстникъ": „Они еще и днесь, когда ужь суть совсѣмъ мадьярами, а при тѣмъ и добрыми патріотами — не встыдаются назвы „Orosz" то есть „Русинъ". Радуй ся Русе мадярска!

Дальше выхвалюе „Вѣстникъ" тѣлеснѝ прикметы тои породы ихъ побожность, ихъ заможность, бо жіють на добрыхъ земляхъ, и трудолюбивôсть.

Передъ кôлькома лѣтами еще — каже нашъ милый „Вѣстникъ" — вôдправляли Богослуженя на „русско-славянскомъ языкѣ — но якъ народъ смадьярщили, чтобы духъ и чуство религійный не угасли, чтобъ разумѣли значеніе и великолѣпіе своего обряда, начато отправляти съ начала похоронъ, позпѣе-же утреню, вечерню и менши отправы на языкѣ мадьярскомъ". Вконци дôйшло до того, що Сл. Божу вôдправляють по мадярски, а навѣть текстъ такій принесли до потверджени правительству и прімасови Васарому, котрѝ то власти обѣцяли постарати ся о епископію и о заведене мадярского языка у всѣхъ богослуженіяхъ: „чтобы духъ и чувство религійне не угасли".

Дуже характеристичный есть кôнцевый уступъ тои славнои статѣ — мы его наведемо дословно:

„Мы бы лишь тѣшились, еслибъ наши братья одновѣрцы гр. кат. мадьяре досягли своей цѣли, такъ якъ чрезъ то вознеслись бы на Угорщинѣ великолѣпіе, авкторитетъ и уважаніе нашего восточного св. обряда, а при тѣмъ мадьярское гр. кат. епископство имѣло-бъ на Угорщинѣ и значительну

(Продовжене на другой сторонѣ.)

УГОРСКИ РУСИНЫ ВЪ ТЫСЯЧОЛѢТЄ МАДЯРСКОИ ДЕРЖАВЫ.

(ПИСЬМО ЗЪ ГАЛИЦКОИ РУСИ).

Братямъ американскимъ Русинамъ звѣсно, що сего року Мадяре святкують тысячный рôкъ, вôдъ коли нѣбы то почала ся ихъ держава на Угорщинѣ. Задля того вони устроили въ Будапештѣ и выставу, на котру зъѣзджають ся, бенкетують та кричать на весь свѣтъ, що буцѣмъ то теперь мадярска держава повна добра, волѣ и просвѣты, — словомъ рай на земли. Представителѣ не мадярскихъ народностей — Сербôвъ, Хорватôвъ, Румунôвъ, Словакôвъ и Нѣмцѣвъ — запротестували противъ того загодѣ и навѣть гадали скликати въ Пештѣ спôльне вѣче усѣхъ народностей для протесту противъ мадярского тысячолѣтя, та розумѣе ся, мадярскій урядъ заборонивъ те вѣче и тымъ припечатавъ грôмкѝ мадярскѝ слова про мадярску волю.

Зô всѣхъ не мадярскихъ народôвъ на Угорщинѣ, одни угорскѝ Русины въ краю змовчали и тутъ, такъ якъ-бы ихъ уже зовсѣмъ и не було. Се такъ уразило галицко-рускихъ радикалôвъ, що вони постановили промовити замѣсть угорскихъ Русинôвъ та запротестувати за нихъ противъ мадярского тысячолѣтя. Власне сими днями выйшовъ той протестъ п. з. „І ми в Европі. Протест галицких Русинів проти мадярского тисячоліття". Протестъ печатаный у „Житю і Слові", що выдае у Львовѣ д-ръ Иванъ Франко (котрый и написавъ той протестъ), а крôмъ того [illegible] по руски, в [illegible] на иншѝ европейскѝ мовы, мѣжь ними и на мадярску.

Протестъ нагадуе просвѣченому свѣтови, що руско-украинскій народъ служивъ культурѣ ще тодѣ, якъ предки теперѣшнихъ Мадяръ „були пострахомъ заходнои Европы и нищителями еѣ культуры"; вôнъ высуненый долею на самый край Европы, боронивъ своими грудьми заходно-европейску культуру вôдъ дикихъ азіятскихъ народôвъ и въ той боротьбѣ в т р а т и в ъ усе, окрôмъ свого національного почутя. Теперь руско-украинского народу разомъ коло 25 міліонôвъ душъ и зъ 500.000 на Угорщинѣ. Якже стояли й стоять угорскѝ Русины? Протестъ росказуе, якъ колись угорскѝ Русины були вôльнѣйши и лѣпше имъ вело ся, и якъ теперь вони упали пôдъ вагою мадярства. Угорско-руска интеліґенція не тôлько втратила сама руске почутє, але старае ся довести до того и угорско-рускій народъ. Якъ высвячували теперѣшного мункачѣвского епископа, Юліяна Фирцака, вôнъ сказавъ таке: „Надѣю ся, що незабавомъ тыхъ пятьсотъ тысячь греко-католикôвъ, що вôдъ теперь пôдъ моею управою, стануть найщирѣйшими Мадярами". Высше гр. к. духовенство на Угорщинѣ ужпвае тôлько мадярскои мовы и въ розмовѣ мѣжь собою и въ урядовыхъ письмахъ до уряду и до пôдчиненыхъ собѣ священникôвъ; въ гр. к. семинаріяхъ питомцѣ-Русины не вмѣють читати не то по руски, але навѣть по церковно-славянски; въ парохіальныхъ школахъ учителями ставлять самыхъ ревныхъ Мадяръ; сироты по священникахъ, въ гр. к. закладахъ выховують по мадярски. Яка старшина церков[illegible] выступають яко завзятѝ Мадяре, говорять проповѣди по мадярски, за що беруть плату зъ фонду, призначеного на знищене Русинôвъ, и не встыдають ся прилюдно квитувати тои платы; священники-Русины велять рускимъ дѣтямъ навѣть молити ся по мадярски, сами дома говорять тôлько по мадярски, навѣть до слугъ-Русинôвъ. Руского мужика вони друть немилосерно и держать єго зъ-далека вôдъ усякои просвѣты.

Такѝ самѣсѣнькѝ и учителѣ народнѝ на угорскôй Руси. Не маючи на думцѣ нѣчого высшого, корисного для руского народу — вони просто дичѣють, стають роспусниками и т. и.

Мадяре не терплять и слова руского и страшенно лютують на того, вôдъ кого єго почують, и мстять ся на нѣмъ. Руске слово у нихъ — „собаче гавкане!" Вони не терплять нѣякои рускои написи и вже перевинакшують рускѝ назвы осôбъ и селъ на мадярске. Иванôвъ, Иванцѣвъ, Товтъ и т. и. У нихъ Ivanyó, Ivancsó, Thóth и т. д.; рускѝ назвы селъ: Нове Село, Добровка, Розтока, Сельце, Гребля, Залуже, Яблоново, Дунковиця и т. д., у нихъ Beregujfaqa, Cschalom, Gazlo, Kisfalud, Felso-karaszló, Kisslmas, Nagy-Hmas, Nyiresfalva и т. д. Кôлька-найцять назвъ мѣсцевостей лишило ся було рускими та пôдчасъ выставы Мадяре и ихъ перевинакшили по свому и вôдъ теперь замѣсть: Русково, Руска поляна, Русь-крива, Косова поляна, Пересниця, Кушниця, Задня, Майданка и т. и. Вже буде: Carpat-oroszi, Navasmezo, Sabespatak, Kaszówezi, Kiralyvolgye, Refalu, Zarfalu, Namvas и т. д., такъ абы на угорскôй Руси не лишило ся и слѣду руского.

[illegible] шовъ на угорску Русь зъ иншихъ частинъ Руси, напр. изъ Галичины, то Мадяре не позволяють угорскимъ Русинамъ одержувати рускѝ часописи, просвѣтнѝ книжочки; отворяють на почтѣ листы. Словомъ, поступають собѣ зъ Русинами горше, нѣжь у Россіи самовôльный урядъ...

За тє вони щирѝ приятелѣ зъ жидами-ошуканцями. Нѣгде на Руси нема по селахъ тôлько жидôвъ, що на угорскôй Руси. Якъ вѣдомо, у Россіи жидамъ не вôльно жити по селахъ, анѣ въ Московщинѣ, анѣ на Украинѣ. Въ галицкôй Руси по селахъ жидôвъ є 2 до 10 на 100 людей, а въ угорскôй Руси 20 до 70. Легко догадати ся, якъ тамъ нашѝ селяне зруйнованѝ жидами. Теперь на Угорщинѣ навѣть заведено таке право, що рускѝ селяне мусять причиняти ся до вдержуваня жидôвскихъ школъ и божницъ, такъ само, якъ и своихъ церковь, а заложити читальню, касу пожичкову, складъ збôжа селяне нашѝ не можуть, бо жиды и Мадяре не допускають.

Здирство на угорскôй Руси въ загалѣ страшенне. Про се свѣдчить найкрасше те, що нѣвôдки нашихъ людей не выеміґровало до Америки стосунково тôлько, що зъ угорскои Руси — и то такихъ, що на само ихъ имя „Гунґары" здригае ся всякій американскій обыватель. Нѣгде нашѝ селяне не прибитѝ такъ, якъ на Угорщинѣ и майже нѣгде Русины не такѝ безправнѝ, якъ на Угорщинѣ.

Пôвъ міліона угорскихъ Русинôвъ не мае въ соймѣ угорскômъ анѣ одного представителя, бо выборы на угорскôй Руси вôдбувають ся ще скандальнѣйше, якъ у нашôй преславнôй Галичинѣ. Выборчѝ списы тамъ фальшують ся. не-

SVOBODA

(LIBERTY.)

Weekly Paper

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at Mt. CARMEL, PA. of each week by the „SVOBODA" Publishing Co.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...$ 10.00
„ „Six months. „ 6.00

All comunications should be addressed to:
„Svoboda" Printing Office
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 59.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To "SVOBODA"
Printing Office
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 59.

Наша газета выходить що тыждня въ Четверъ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

УВАГА.

Хотячій приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. Gr. Chylak
Olyphant Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. N. Stefanowicz
715 Carson str.
S. S. Pittsburg, Pa.

(Продовженє зъ стороны першои)

миссію — ибо надо замѣтити, что всѣ Мадьяре, еще за времени св. Стефана, перваго короля Угорщины, — были обряда восточного". Сей кôнцевый клясичный уступъ выпадалобъ амер. Русинамъ на память научити ся ad aeternam memoriam (на вѣчну памятку).

Розважаючи сю присно-памятну статю „Амер. Р. Вѣстника" конечно треба прійти до такого заключеня, що або авторъ тои статѣ есть платнымъ агентомъ мадярского правительства, котре и черезъ Америку веде свою заборчу політику, або есть чоловѣкомъ зовсѣмъ безъ глуздовъ. Та не ходить о автора, не ходить о цѣлый „А. Р. Вѣстникъ", росходить ся о тыхъ щирыхъ людей, котрій мають дѣйсній интенціи руско-патріотичній, тай о тій тысячки членовъ, котрій мусять зъ уряду такій страшни для руского народу рѣчи читати. Та мы и до тыхъ людей ведемо нашу рѣчь. Найбôльше неволеный народъ на Угорщинѣ, то мы Угорскій Русины. Змадяризоване насъ дôйшло вже до того степени, що нѣчого зъ насъ по декуды не лишилось, тôлько обрядъ. На послѣдокъ выдирають намъ еще и старославянску мову въ нашихъ богослуженяхъ, той остатокъ нашого знамени народного. Бутна дичь мадярска вдирає ся въ нашій питоменно рускій діецезіи и входить клиномъ помѣжь насъ, щобъ нѣбы-то пôдъ покрывкою нашого обряду могло повести масове змадяризоване Русиновъ. Тѣшитись тымъ, що нашь восточный обрядъ въ „своей великолѣпности" остане, може тôлько идіотъ, божь прецѣ суть и Греки и Сирійцѣ и др. восточного обряду — а теперь будуть и Мадяре, а для насъ Русиновъ зъ того хôсна нема. Величаймо ся на всѣ боки своимъ обрядомъ, але будьмо Русинами и всѣми силами стараймо ся задержати свою народнôсть и всякими можливыми способами спиняймо тій ворожій мадярскій заборы, котрій повисли надъ головами нашого брата въ Угорщинѣ. На Васъ щирій патріоты зъ табору „Соединенія" звернені очи вашого брата зô старого краю, котрый пôдъ простою опанчою схоронивъ рôдне слово, щире серце руске. Вôдъ Васъ брати члены и „Соединенія" и „Союза" жадає вôнъ духовои помочи и вôдрады! Есть у Васъ чуте руске, серце руске — Вы заложите разомъ зъ усѣми Славянами протестъ противъ кривдъ мадярскихъ, а лжепророкôвъ напятнуєте, если они дѣйсно лжепророки, если жь они идіоты, то ганьба, що въ имени вашôмъ вôдзывають ся.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Дописи „Свободы".

СПОМИНЫ ЗЪ КАНАДЫ.

Дорога зъ Ню Йорку до Канады.

(Дальше.)

Переправившись черезъ рѣку Saskatchewan пустилисьмо ся на пôвнôчный всхôдъ до мѣсточка Forth Saskatchewan (нашій люде звуть Forkacz). Ту всюда рôвня и грунта дуже добрій, всюда земля чорна, але все забрано. Около 5-ои годины по полудни здыбалисьмо ся зъ чоловѣкомъ, котрого зъ далека можь було пôзнати, що то Русинъ, бо мавъ одѣне якъ въ краю, а до того бувъ обутый въ „к е р п ц я х ъ". При нашôй встрѣчи я его пытаюсь, якъ звыкло въ англійскôмъ краю; Where you go? — а вôнъ каже: „me no forstahe", та видячи що то Русинъ, та кажу: а може Вы Русинъ? Говорите по руски? Та чоловѣкъ зрадѣвъ, оповѣвъ намъ свое поводжене, куда ѣде и т. д., а въ кôнци сказалисьмо: „до свиданя" и рушилисьмо каждый въ свою сторону. О пару миль дальше, недалеко мѣсточка Forth Saskatchewan, подыбали мы на березѣ рѣки спячого чоловѣка. По его одѣню можь було вôдъ разу пôзнати, що то Русинъ. По збудженю узнали мы, що ихъ ту прибуло трохъ купувати худобу. По короткôй розмовѣ, зайшлисьмо до поблизького Француза куповати коровы. Французъ богачь, мавъ худобы досыть. Вôнъ уже ту бувъ 20 рокôвъ. Ту купилисьмо одну корову зъ телятемъ за 29 дол. Другимъ двомъ якось не здавалось, та пôшлисьмо дальше. Ту знову переѣхалисьмо черезъ рѣку Saskatchewan и зайшлисьмо до предостатного мѣсточка Forth Saskatchewan. Въ мѣсточку були нашій Русины зъ фѣрами. По короткôй розмовѣ довѣдали ся мы, що они ту прибули на выборы губернатора Канады. Мѣсточко мале, отъ якъ въ Пенсильваніи „p a t c h" Hickoryridge, коло Шамокінъ. По хвилѣ приблизивъ ся одинъ изъ тамтойшои полиціи, котра ту стаціована для обороны вôдъ нападу Индіянъ и иншихъ краєвыхъ справъ. Полісманъ бувъ Чехъ и говоривъ зъ нами довго о сѣмъ, то о тôмъ, а въ кôнци довѣдавшись вôдъ насъ, що мы маємо свою газету, сейчасъ просивъ насъ, щобы ему тую засылати. Убôръ такого полісмана представляє ся такъ: синявій споднѣ зъ двоцалевымъ жовтымъ пасомъ въ дôлъ, червоный кабатъ, хорошій зґрабній чоботы зъ острогами и на головѣ мала шапочка зъ жовтымъ паскомъ доокола, а на верху жовта звѣзда. Шапочка притримує ся на головѣ за помочію паска затягненого по-надъ бороду. Дальше, опоясаный пасомъ, на котрôмъ доокола мае патроны и при боку великій револьверъ, а въ руцѣ тростинова паличка.

Промовы на сали за выборы тяглись до пôзна въ ночи, але видко було, що всѣ були тверезій, бо пиво ту дороге, 15 цт. шклянка, та коштовало бы богато, нѣмъ бы чоловѣкови зашумѣло въ головѣ. Десь о 12. год. въ ночи усѣлисьмо на выборчій вôзъ Антонія Пайма и удалисьмо ся до его дому. До его дому прибулисьмо уже надъ раномъ. Ту постелили сѣна и мы сейчасъ пошли на спочинокъ. На другій день около 9-ои годины, коли господынѣ приридила снѣдане, збудили насъ, абы ся покрѣпити. Мы убравшись и помолившись, засѣли коло мисы повнои пироговъ краєвыхъ, котрій плавали у маслѣ, при тôмъ гербата, молоко и пшеничный хлѣбъ. Такъ попоѣвши, попровадивъ насъ А. оглянути фарму. На фармѣ видѣлисьмо: пшеницю, овесъ, ячмѣнь, жито, компери, розсада, бураки, цибуля и чеснокъ, ще були пôдъ покрывою. Зъ фармы запровадивъ насъ до ссыпанця. Ту було 20—30 бушлѣвъ пшеницѣ, зимовій кожухи и два мѣхи дугану, котрый они сѣють и добре удаесь. Вôнъ мае 36 акрôвъ заораного поля, 2 волы, 2 конѣ, 2 коровы, 2 телятъ, 4 безроги забивъ, а 3 мае. Мае хату, ссыпанець и двѣ стайнѣ. Нарихтовавъ уже шпалѣ на хорошій будинокъ и въ осени буде ставити. Приѣхавъ ту зъ 1800 дол. Въ кôнци казавъ, що ему сто разъ лѣпше жити, якъ въ Галичинѣ.

О чотыри милѣ дальше засѣли: Стефанъ Чичакъ и Михайло Прокопчакъ. Першій мае 3 волы, 2 коровы и теля. Вôнъ мае всякого хлѣба подостаткомъ, але бѣда его та, що ему жѣнка умерла въ дорозѣ, а осталось 4. малолѣтныхъ дѣтей, зъ котрыхъ одно наймолодше мае лише 3 лѣта.

Другій мае жѣнку и трое дѣтей. Мае 4 волы, 2 коровы, 2 телятъ и 2 безроги. Накосивъ сѣна до 50 фѣръ и продае по $3 до $3.50 за фѣру. Есть ту два роки. Родомъ зъ Розстаннъ.

О 16 миль засѣли: Василь Феннякъ. Мае будынки, знаряды господарскій, 30 акрôвъ заораного поля, 2 коровы, 2 яловки, 2 телятъ, 3 конѣ, 2 безроги и машину до кошеня сѣна. За старый край и чути не хоче.

Иванъ Пилиповъ мае будинки, 26 акрôвъ заораного поля, 2 конѣ, корову, яловку и 2 вôвцѣ.

Михаилъ Попшній мае волы, конѣ, коровы, 1 яловку, 3 телятъ, 26 акрôвъ заораного поля.

Петро Мельникъ, мае 2 волы, 2 коровы и 1 теля. Прибувъ ту 2 роки зъ 800 дол. Мае двѣ хаты.

Дальше суть ту:

Николай Мельникъ, Федоръ Мельникъ, Николай Тычковскій, Мафтей Мельникъ, Иванъ Дубровскій, Василь Паничъ, Андрей Паничъ, Петро Киняшъ, Федоръ Киняшъ, Илія Дякъ. — Тій всѣ ту суть по 2 або 3 роки и всѣ они хлѣба мають подостаткомъ и що рôкъ поводить ся имъ лѣпше, стають богатшими.

Тій люде дуже ся утѣшили нами и всюда насъ приймали, угощаючи, чимъ хто мôгъ. Дуже радо слухали оповѣданя за нашихъ ту Русиновъ, за церкви, хоры и газету. Въ кôнци просили Впр. ОО. тутейшихъ, абы имъ постарались о священника.

(Дальше буде).

Допись зъ Jersey City, N. J.

ВъСуботу 11. юлія уряджувало Братство наше рôчный пікникъ, такъ якъ и попередными лѣтами, поневажь въ день той припало свято патроновъ нашихъ св. АА. Петра и Павла. День бувъ красный, погодный. О 12 год. въ полудне выруши̇ли мы зъ мітинґовои галѣ на Washington str. въ повнôй парадѣ и зъ фанами при звукахъ доброи нѣмецкои банды до парку. Перейшовши Washington, Morris, Warren, Essex и Green str. вышли мы на широку улицю Newark Ave. и пою ишли ажь до парку. Сотки народа ставали по обохъ бокахъ улицѣ и приглядались нашому походови, особливожь хвалили собѣ нашу руску чисто шовкову фану. Около 1 год. стапули мы въ парку, та хочь и помучились трохa, но за се кеки пива выпорожнювались, чимъ скорше, а бартендры не могли собѣ майже дати рады. Около 4 год. прибуло до насъ братство православне зъ Ню Йорку, а въ годину або $1\frac{1}{2}$ пôзнѣйше и братство зъ Yonkers, N. Y. Такъ одно якъ и друге братство привитали мы вышовши напротивъ нихъ зъ музикою и фанами, почѣмъ слѣдувавъ маршъ черезъ салю, по короткôй и привѣтствепнôй рѣчи зъ однои и другои стороны. Розумѣе ся, що ще передъ приходомъ тыхъ двохъ запрошеныхъ братствъ грала музика и бавилась молодѣжь. Но зъ бôльшимъ напливомъ людей оживлялась и бôльша забава, а коли коло 7-ои год. вечеромъ поприходили ще тій, що черезъ день робили, то стискъ бувъ такій, що майже рушитись було годѣ. Мимо того всьо вôдбулось въ якъ найкраснôмъ порядку, а зъ ударенемъ 12 год., поневажь на другій день була Недѣля, розôйшлись всѣ спокôйно домôвъ.

Най же буде честь всѣмъ такъ своимъ, якъ и запрошенымъ, що брали участь въ нашôмъ пікнику, що не зганьбили имени руского сваркою, крикомъ, або піяньствомъ, якъ то неразъ гдекуда бувае, але спокôйнымъ и порядным захованемъ ся звеличили его передъ другими народностями!

Ч. В.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Допись зъ Руси Галицкои.

7. липня 1896.

(Мітинґи хлопски.— Лихва, а хлопскій кредитъ.)

Мітинґи хлопскій вôдбули ся 30. мая и 12. червня въ Купновичахъ, повѣтъ Рудки. Хлопы радили самй безъ науки ученыхъ про свою кривду и бѣду. Зъ тои оказіи пише „Дѣло" такъ: „...священьство, на жаль, вôдсуває ся вôдъ руху хлопского, або и просто противне ему. Щобы знову не було коли каяня". Золотій слова, бо оно щирѣсенька правда! А треба знати, що вже дуже конєчно мусить бути, коли ажь патріярхально-тактовне „Дѣло" на такій отвертій слова здобуло ся. — На 14. червня бувъ скликаный рускій мітинґъ до Тарнавци коло Перемишля. Староство заборонило, бувъ се четвертый заказъ въ тôмъ одпôмъ мѣсяци. Тогожь дня скликали хлопы мітинґъ до Суприновки коло Терпополя за запросинами до хаты Павла Жмуцкого. Жандармôвъ вправдѣ нѣхто не запрошувавъ, але они прийшли и давай ревѣдувати, чи скликаючій знае всѣхъ по имени. Вôнъ знавъ всѣхъ дуже добре, лишь одного не знавъ такъ якъ стоить въ метрикахъ (Гуцайлюкъ) — лишь такъ якъ всѣ въ селѣ его кличуть (Скалатскій). Се выстарчило, щобы комісарь староства Leopold Bełzowski розвязавъ мітинґъ. Отъ вамъ рôвно право для всѣхъ, такій вамъ розумъ у галицкихъ комісарôвъ! — Львôвска „Соляньска рада" скликала на 3. липня хлопскій мітинґъ до Львова, близшихъ вѣстей ще нема.

На лихву скаржать ся зô всѣхъ сторôнъ. Роскажу цѣкавый фактъ зъ жидôвскихъ лихварскихъ п р а к т и к ъ: Лихварь Пінкасъ Гальманъ въ Перегиньску позичивъ Катеринѣ Худякъ въ року 1892-гомъ 8 ґульденôвъ на два мѣсяцѣ. По двохъ мѣсяцяхъ зъгодила ся звернути 12 ґульденôвъ, а коли не мала, то Гальманъ подождавъ що тыждень, але довгъ вже на 15 ґульденôвъ пôдскочивъ. Катерина и теперь не змогла сплатити. На те жидъ зробивъ нову угоду, давъ бабѣ свое теля на выховокъ. За рôкъ продавъ

тысячами, а вписують своихъ прихильникôвъ, навѣть такихъ, що не мають права голосованя и навѣть умерлыхъ, за котрыхъ голосують иншій, розумѣе ся, головно жиды. Якъ Русинъ упôмне ся за списы выборчій — его выкидають за дверѣ; якъ вôддасть голосъ на руского кандидата — его переслѣдують страшенно, вкупѣ зъ родиною; рускихъ выборцѣвъ, що не голосують на мадярского кандидата, провадять жандармы пôдъ гверами, якъ злодѣѣвъ и душегубцѣвъ; выборцямъ не позволяють порозумѣвати ся зъ проводирами и длятого держать ихъ пôдъ голымъ небомъ, о голодѣ и холодѣ, цѣлый день. Коли неурядовій выборцѣ належать до арміи, ихъ передъ самыми выборами покликують до войска. Передъ выборами и особливо пôдчасъ нихъ, высылають у села купу войска и жандармôвъ.

„Такими то способами — повѣдае протестъ — обезсилено, зъубожено, отемнено, обдерто зъ усѣхъ найкрасшихъ здобутковъ цивилізаціи великій и живый вôдламъ украинского народа, вôдобрано ему можнôсть промовити самому въ своей оборонѣ, заткано уста, щобы крикомъ роспуки, стогономъ потоптанои и зневаженои гôдности людскои не псувавъ гармоніи пышныхъ торжествъ тысячолѣтя мадярскои едности и мадярскои славы".

Пôдписаній запевняють, що вони не є ворогами мадярского народу, що навѣть цѣнять Мадяръ за ихъ рѣшучôсть и посвячене для обороны власныхъ правъ; середъ Мадярôвъ є достойній люде — якъ писателѣ, ученій, деякій послы — и тыхъ пôдписаній шанують и надѣють ся, що протестъ ихъ найде въ нихъ вôдгомонъ, якъ и въ усѣмъ просвѣченôмъ свѣтѣ. Вôдъ угорскихъ Русиновъ пôдписаній не вымагають, абы були противниками угорского державного звязку, а тôлько вымагають, абы вони були с в ѣ д о м ы м и Р у с и н а м и. Зô свого боку пôдписаній заявляють; „не перестанемо бороти ся зъ теперѣшными порядками въ Угорщинѣ, негôдными краю европейского, не перестанемо всякими легальными способами розбуджувати середъ нашихъ угорскихъ братôвъ руского народного почутя, вѣруючи твердо въ те, що пановане брутального, насильства и цинізму нѣколи не може бути тривке.

Протестъ пôдписали:

Руско-украинска молодѣжь академична у Львовѣ. — За комітетъ для справъ Угорскихъ: Д-ръ Иванъ Франко (літератъ), Михайло Павликъ (літератъ), Вячеславъ Будзиновскій (літератъ и начальникъ Рускои Касы въ Чернôвцяхъ), Володимиръ Охримовичъ (адвокатскій кандидатъ, Стрый); Юліянъ Романчукъ, посолъ до Рады державнои.

Радикальній соймовій послы: Д-ръ Теофилъ Окуневскій (адвокатъ у Городенцѣ), Степанъ Новаковскій (селянинъ изъ Торку у Перемыскôмъ), Дмитро Останчукъ (селянинъ зъ Збаразского); Д-ръ Евгеній Олесницкій, адвокатъ у Стрыю; Д-ръ Романъ Яросевичъ, лѣкарь у Борщевѣ; Д-ръ Михайло Дорундякъ, адвокатъ; Д-ръ Еронимъ Калитовскій, адвок. заступникъ, оба въ Борщевѣ; Д-ръ Кирило Трильовскій, адвокатскій заступникъ и редакторъ „Громады" въ Коломыѣ; Д-ръ Олекса Кульчицкій, адвокатскій заступникъ и радный мѣста Коломыѣ; Иляріонъ Гарасимовичъ, б. редакторъ „Хлібороба", промысловецъ зô Станіславовского; Селяне зô Снятина: Олекса Бурачинскій, Михайло Крикливецъ, Ив. Дутчакъ, Василь Киданецкій (зъ Печенѣжина), Иванъ Бородайкевичъ (изъ Бортникъ у Товмацкôмъ); Д-ръ Северинъ Даниловичъ, адвокатъ изъ Кутôвъ (у Косôвскôмъ); Д-ръ Люнгинъ Озаркевичъ, адвокатъ изъ Городка и его жѣнка Олеся Озаркевичка; Д-ръ Михайло Олѣйникъ и Д-ръ Яковъ Невестюкъ лѣкарѣ зъ Мостôвъ великихъ; Д-ръ Корнило Чайковскій, заступникъ адвокатскій изъ Боринѣ, въ Турецкôмъ повѣтѣ; Д-ръ Андрѣй Чайковскій, адвокатъ изъ Бережанъ и вôдтижь: Лонгинъ Глѣбовицкій и Богданъ Лепкій; Д-ръ Андрѣй Косъ, адвокатъ изъ Калуша и вôдтижь: Д-ръ Иванъ Куровецъ, лѣкарь зъ Калуша и вôдтижь: Антôнъ Гарасимôвъ, Петро Боднарчукъ, Ярославъ Корытовскій; О. Ол. Мироновичъ, священикъ изъ Тернополя, и вôдтижь: Антонъ Стахевичъ, Павло Демчукъ, Павло Чубатый; Анна Павликъ, швачка (Чернôвцѣ); Остапъ Терлецкій, літератъ и адвокатскій кандидатъ у Львовѣ; Михайло Струсевичъ членъ редакціѣ „Дѣла"; Д-ръ Микола Шухевичъ, адвокатскій заступникъ у Львовѣ и вôдтижь Ольга Франко (жѣнка д-ра Ив. Франка); Наталія Кобринска, літератка въ Болеховѣ.

Мѣжь пôдписаными и назваными є рѣшучихъ радикалôвъ коло 30 (въ тôмъ числѣ майже всѣ селяне), решта народовцѣ, оппозиціоністы (прихильники Романчука); до радикалôвъ зачисляє ся и бôльша частина рускои академичнои молодѣжи (решта народовцѣ оппозиціоністы). Не пôдписаній: москвофілы и Барвѣнчукôсты (т. е. прихильники австро-польского уряду).

Въ протестѣ, на жаль, не пôднесено, якъ слѣдъ, що теперѣшному станови угорскихъ Русиновъ винна богато и тамошна руска интелігенція, тымъ що по найбôльшôй частинѣ була завше москвофільска т. е. хилила ся до россійского панства, зъ его мовою, думками и порядками, чимъ вôдчужили ся вôдъ простого руского народу на Угорщинѣ, зъ его живою мовою и потребами. Такимъ способомъ угорско-руска интелігенція втратила всяку опору въ себе дома и врештѣ, маючи на думцѣ тôлько панство, мусѣла перейти на бôкъ панства мадярского, бо россійске якось не квапило ся загортати угорскои Руси. Угорско-руска интелігенція мала дѣло завше тôлько зъ москвофілами галицкими, котрій ще и пôдбивали еѣ до того, абы вôдвертала ся вôдъ простои угорско-рускои мовы. Зъ украинцями, демократами и радикалами, угорско-руска интелігенція не мала и не хотѣла мати дѣла, тай вони въ загалѣ не интересували ся угорскою Русю. Зрештою майже такъ само робили и галицкій москвофілы, котрій тежь нѣчогôсѣнько не робили для угорскои Руси, тôлько друковали въ своихъ газетахъ дописи угорскихъ Русинôвъ, до речи сказавши: многочисленній.

(Конецъ буде).

свое теля и бабине за 30 злр. На новый рôкъ 1894 заграбивъ въ додатку ще и корову и продавъ за 46 ґульденôвъ. Зъ того вôддавъ бабѣ по великихъ просьбахъ 2 ґульдены. Такъ отже зъ 8 злр. вôдъ осени 1892 до кôнця 1893 зробивъ жидюга 100 злр. Легкій и добрый заробокъ! Та котюзѣ по заслузѣ! Дôставъ циганъ 6 мѣсяцѣвъ кримѣналу, 1000 злр. грошевои кары и все що забравъ мае звернути.

Длятого соймъ краевый займавъ ся тою справою въ послѣдной сесіи и поручивъ выдѣлови краевому, щобы розслѣдивъ справу. Выдѣлъ краевый сконстатувавъ, що на ґрунтахъ хлопскихъ въ Галичинѣ тяжить 53 міліонôвъ ґульденôвъ довгу. Зъ того позичили хлопы въ банку краевôмъ 3 міліоны, въ касахъ ощадности 4 міліоны, въ задаткованыхъ стоваришеняхъ 10 міліонôвъ, а решта (34 міл.) не знати въ кого, здае ся въ покутныхъ жидôвъ-лихвярôвъ. Выдѣлъ краевый проектуе, щобы засновувати повѣтовій щаднич́й касы, пôдпомаганій зъ краевыхъ фондôвъ. Они малы бы цѣль удѣляти нашимъ ґосподарамъ на ґрунтъ, чи за порукою низько-опроцентованій позички. На разѣ мають такій касы повстати въ девяти повѣтахъ: Бережаны, Богородчаны, Бучачь, Залѣщики, Коссôвъ, Нисько, Скалатъ, Снятинъ и Старе мѣсто. Въ тыхъ повѣтахъ найбôльше роспаношили ся жиды-лихварѣ, бо тамъ народъ найбôльше темный и непросвѣщеный. Побачимо що зъ того выйде, але великои надѣи неможь мати, бо паны якъ зачнуть хлопови помагати, то вôнъ сарака ажь въ Бразилію втѣкае вôдъ такои помочи. Але то певна рѣчь, що кôлька збанкротованыхъ шляхтичѣвъ знайде заразъ при тыхъ касахъ наживу; злетять ся всѣ они, якъ голодне гайвороне...

Й. П.

НОВИНКИ.

— „Американскій Русскій Вѣстникъ" подавъ въ числѣ 27. за „Slovakem v Ameryko" идіотичну новинку, въ котрой побôчь зовсѣмъ не правдивыхъ фактôвъ находить ся еще и оскорблене не лишь тамошного священника и парохіянъ, але также и Епископа Wiggera и глубоко почитаныхъ священниковъ, котрій брали участь въ приведеню до порядку джерзисітскои парохіи. Не дивуемось словеньскôй ґазетѣ, що умѣстила сю допись повѣривши дописувателю на слово, але дивуемось редакторови „А. Р. В.", котрый знае добре джерзисітскій вôдносины, а помимо того не вагавъ ся помѣстити очевиднои лжи и, крôмъ того назвати публично „бандою" не тôлько Епископа Wiggera, тамошного священника и прихожанъ, але навѣть священника, члена и урядника „Соединенія", котрого „А. Р. В." есть орґаномъ. Сподѣемось, що такій выбрики редакторового „быстроумія", котрій вже неразъ приносили лишь ганьбу „Соединенію", будуть вкôнци усмирений, бо инакше выйде на се, що не песъ хвостомъ, але хвость псомъ буде махати.

— Довѣдуемось зъ цѣлкомъ достовѣрного жерела, що Всч. ОО. Ал. Дзубай зъ Eisenring, Pa., Ил. Дзубай зъ Johnstown, Pa., В. Балогъ зъ Trauger, Pa., Стеф. Яцковичь зъ McKesport—Duquesne, Pa. поклыканій урядово епископомъ мукачѣвскои діецезіи до повороту на Угорску Русь. Зъ щирымъ жалемъ прійде ся намъ попрощати щирыхъ патріотôвъ и великихъ дѣятелѣвъ на нивѣ руско--американской. Одну лишь замѣтку позволимо собѣ зробити: звôдки О. Прот. А. Товтъ знавъ о ихъ вôдклыканю тогды, коли еще урядовою дорогою ихъ вôдклыкане не вспѣло до Америки надоспѣти, тай що за причина, що епископъ забирае намъ найдѣяльнѣйшихъ патріотôвъ?

— Зъ Олифанту доносять намъ новину, котра була напечатана въ „The Scranton Republican", що въ недѣлю пополудни 19. с. м., въ домѣ Йосифа Коляра на Jessup вчинила ся сварка изъ-за того, що бординярь его Михаилъ Гусаръ хотѣвъ выпровадити ся, а газда Й. Колярь не хотѣвъ на тое пристати. Въ оборонѣ Гусара ставъ М. Адзима, котрый також мешкавъ у Коляра. Газда розлюченый за обиджаючій слова, якими честувавъ его М. Адзима, вхопивъ сокиру и всадивъ въ голову Адзимы. Лѣкарь орѣкъ, що жите Адзимы не довге, и вôнъ померъ 23. с. м. Колярь утѣкъ, полѣція его шукае. Се все дѣялось, розумѣе ся въ пяномъ станѣ. Отъ до чого нашихъ людей піятика провадить!

— Д-ръ Симеонъ Сабовъ, катехитъ гимн. въ Сиготѣ приѣхавъ сими днями до Америки и мае обняти котрусь зъ опорожненыхъ парохій.

— На Кубѣ, крôмъ испанскои холеры лютуе ся жовта фебра, котра кладе покотомъ людей, якъ солому.

— Колекторъ зъ McAdoo, Pa. Георгій Махлинець най чимъ скорше зголосить ся до Яноша Мацко, Kelcyress, Pa. Shuylkill Co. (Чи вже разъ перестане парохія въ McAdoo посылати коллекторôвъ? Прим. Ред.)

— Конвенція популістôвъ вôдбула ся 22. с. м. въ St. Luis, Mo., середъ великого горяча такъ температуры природы, якъ и мозґôвъ людскихъ; выбрано президентомъ конвенціи Бутлера, котрый выголосивъ сильно патріотичну бесѣду, въ котрôй зазначивъ, що партія популістôвъ, партія молода мае велику будучность, бо вже нынѣ числить колосальне число членôвъ. Партія популістôвъ, казавъ Бутлерь есть така, якои народъ потребуе.

Посмертній вѣсти.

Иванъ Янощикъ, родомъ зъ Рускова, Угорщина, мешкавъ на Далфѣ (Dolphtown), двѣ милѣ вôдъ Peckville, Pa. выбравъ ся бувъ дня 20. с. м. до Олифанту, щобъ полагодити справы похорону своей дитины. Повертаючи назадъ, йшовъ торомъ колѣсвымъ о год. 11.45 въ ночи. Коли переходивъ коло брехи: „Grassy Island", надôйшовъ потягъ експресовый и забивъ его на мѣсци. Небощикъ мавъ ледви 32 лѣтъ, полишивъ жѣнку и двое малыхъ дѣтей; належавъ до Братства св. Михаила и до „Соединенія".

Вѣчная ему память!

Справы робôтничі

Великій стрейкъ. 12.000 кравцѣвъ покинуло роботу. Стрейкъ въ Ню Йорку и въ Бруклинѣ.

Въ Ню Йорку застрейкувало около 8000 мущинъ, женъ и дѣвчатъ, а въ Брооклинѣ 4000, покинуло роботу. Сей великій стрейкъ кравцѣвъ зверненый противъ фабрикантôвъ и противъ удѣлюваня роботы на штуки, при котрôй кравець працюючи 10—18 годинъ, ледви въ силѣ бувъ заробити одного доляра. Поза плечима стрейкуючихъ, ихъ проводирь Шенфельдъ зъ двома другими членами комітету екзекутивного, зробили зъ фабрикантами потайно уголу, що стрейкъ буде на якійсь часъ вôдложеный. — Робôтники, довѣдавши ся про се напятновали ихъ здрадниками. Стрейкъ тревае солідарно дальше.

ДРУГІЙ СТРЕЙКЪ.

Въ мѣстѣ Sullivan, Ind. стрейкують робôтники при углю. Компанія спровадила робôтникôвъ зъ Taylorsville, Ill., стрейкуючій силою выганяють ихъ, не позволяють робити. Кôлькохъ робôтникôвъ тяжко покалѣчено. Шерифъ зъ узброеною поліціею прійшовъ на мѣсце, щобъ зробити порядокъ.

ТРЕТІЙ КРОВАВЫЙ СТРЕЙКЪ.

Cleveland, O. Робôтники, затрудненій при роботѣ на колеи Cleveland & Pittsburg застрейкували. Коли они машеровали, войско хотѣло ихъ розôгнати; тлумъ народу ставивъ опôръ и посыпались цеглы на жовнѣрь. Оденъ жовнѣрь дôставъ цеглою по головѣ такъ сильно, що упавъ на землю. Богато людей арештовано. Стрейкъ тревае дальше.

— Коло Mt. Carmel, Pa. на печи Paterson Natalie застрейкували робôтники зъ тои причины, що компанія не выплачуе въ свôй часъ грошей. Робôтники, мѣжь котрыми есть велике число и нашихъ Русинôвъ, передъ кождою пейдою стрейкують, а якъ вôдтакъ компанія выплатить грошѣ, хоть много и повôдтягае — то зновь маширують до роботы. Таке дѣдôвство вже дѣе ся кôлька лѣтъ.

— Въ McAdoo, Pa. перестали робити вôдъ 20. юлія, ажь до 1. августа, тôлько одна лігайска бреха робить повный часъ.

Конкурсъ.

Дяко-учитель знайде примѣщене при церкви Пр. Дѣвы Богородицѣ въ Scranton, Pa.

Условія слѣдуючій:

1) Досконале знане церковного спѣву и устава.

2) Обовязаный провадити недѣльну и щоденну вечѣрну школу (за се осôбна платня — пôсля умовы).

3) Про другій обовязки, повѣдомлене писемно.

Доходы дякôвскій:

Мѣсячна пенсія $25; доходы звычайній: вôдъ кресту 50 цет., вôдъ шлюбу $1., вôдъ похорону, пôсля умовы.

Просьбы на то мѣсце мають засылати ся писемно до 1. Августа с. р. на адресу:

Rev. NICEPHOR CHANAT,
720 Hickory str.
SCRANTON, PA.

Кандидаты могуть появити ся на мітинґу дня 2. Августа с. р., зголосившись упередъ у мене.

Scranton, Pa. 20. юлія 1896.

О. Никифоръ Ханатъ.

ЗАПЛАТИЛИ ЗА „СВОБОДУ":

S. S. Pittsburg, Pa.

Австро-Угорскій Конзулятъ	2.00
Хилякъ Вол.	50
Кузьмичъ Григ.	50
Крайничинъ Силъв.	1.00
Вахновскій Леонъ	1.00

Замовляйте „Календарь" „Союза".

Вже друкуе ся „Календарь". Буде то спора книга зъ образками. Цѣкавій, поучаючій исторіи оповѣданя, порады докторскій, портреты и исторіи нашихъ церковь и т. ин.

Замовляйте скоро, бо мы друкуемо не велике число, а хто не замовить може пôзнѣйше не достати.

Въ редакціи „Посланника" въ Лапшинѣ почта Бережаны въ Галичинѣ можна достати молитвословъ друкованый латиньскими буквами пôдъ заг. „Pid krestom". Много у насъ есть Русинôвъ, котрій не вмѣють читати рускихъ буквъ и зъ тои причины уживають польскихъ, або словацкихъ молитвословôвъ. — Хто-бы хотѣвъ такій молитвословъ мати, най зголосить ся до Редакціи „Свободы".

Новій книжки.

Гр. Лелива звѣстный авторъ знаменитои книги: „Польско-Русскія отношенія" написавъ интересну книгу на россійскôмъ языцѣ пôдъ заг. „Положеніе литовскаго народа въ русскомъ государствѣ". Книжка та выйшла сими днями зъ друкарни „Свободы" въ Шамокінъ, Па. Можна ю дôстати въ Редакціи „Свободы" за $2.

Выдавництво час. „Свобода" Ч. 1.

Образки зъ америки

написавъ Бузько. Шамокінъ, Па. 1896. Зъ друкарнѣ „Свободы".

Цѣна .... 10 цнт.

Выдавництво наше почали мы отсими оригінальными, цѣкавыми, американьскими образками. Слѣдуюча книжка буде передрукъ дуже цѣннои исторіи „Народный рухъ Австро-Угорскихъ Русинôвъ" М. Павлика. По при ту книжочку задумали мы выдати дуже цѣкаву исторійку, але почекаемо, якъ нашій люде будуть куповати першу книжочку. Прецѣ кождому звѣсно, що накладъ коштуе грошѣ, а де ихъ взяти, якъ нѣхто не споможе. Купуйте Братя книжки, а мы постараемось для васъ о такій красній, поучаючій, якихъ еще не читалисте.

ОГОЛОШЕНЕ.

Читайте добре и мѣркуйте!

Вже друкуе ся „Календарь" тов. „Союзъ". Та книжка повинна находити ся въ хатѣ кождого письменного амер. Русина. Будуть образки, повѣстки и научній статѣ. Хто хоче мати „Календарь" най напередъ зголосить ся на адресу: Rev. Nestor Dmytriw P. O. Box 599 Mt. Carmel, Pa. — „Календарь" буде стояти 50 цнт. Чистый дохôдъ призначеный на желѣзный фондъ тов. „Союзъ".

Зголошуйте ся напередъ, бо потôмъ може не стати, якъ мало выдрукуемо.

ПРАВО СВИНѢ.

(Политичне оповѣданє д-ра И. Франка.)

(Дальше).

— Та оно такъ — кажу — се справдѣ гарнй рѣчи, про якй говоришь, що не треба имъ добре приглядати ся.

— А то чому?

— Бо они, мовь хустки фабричнѣ, пускають фарбу, а тота фарба прилѣпае вôдтакъ каждому до пальцѣвъ.

— Мôй приятель не мôгъ сего зрозумѣти, тожь я кажу до него дальше:

— Бачишь, любый приятелю, оно правда, що мы вже не мусимо теперь панщины вôдробляти. Але чи не мôгъ бы ты троха докладнѣйше пригадати собѣ, якъ то тогдѣ було а якъ теперь?

Мôй приятель, не мôгъ собѣ пригадати сего такъ докладно, тожь я мусѣвъ помочи ему пригадати.

— Чи не такъ? Тогдѣ ходивъ каждого дня, скоро свѣтъ паньскій атаманъ вôдъ хаты до хаты по селу, пукавъ палицею до дверей и кричавъ: Ану Иване, Грицю, Семене, вставайте, выходѣть на панщину, бо инакше буки!

— Ба, ба, та оно такъ было — сказавъ мôй приятель та почѣхавъ ся мимоволѣ въ одинъ мѣсци, де его въ тôй хвили ще дробку не свербѣло.

— А якъ теперь у насъ? Атаманъ, що правда, не ходить зô своею палицею вôдъ хаты до хаты по селу. Але що хлопъ робить? Я тобѣ скажу, любый приятелю. Хлопъ стае досвѣта самъ, вôдъ себе, бере курку або пôвъ копы яецъ та йде до того самого атамана (вôнъ называе ся теперь „панъ жондца“), кладе передъ нимъ свôй дарунокъ и проситъ въ вколѣнькахъ, щобы ему позволивъ робити панщину на паньскôмъ ланѣ. А якъ прийде безъ дарунку, то „жондца“ дасть ему разъ въ каркъ и великодушно позволить ему умерти зъ голоду.

Мôй сарака приятель не знавъ, якъ вôдповѣсти на тй слова, зôтхнувъ тяженько и притакнувъ головою.

— А мы рôвнй передъ правомъ, кажешь любый приятелю — говоривъ я дальше — се може й правда, хочь я не мôгъ доси сего змѣркувати. Приходжу до пана судьѣ або до пана старосты, або навѣть до вôдѣлу повѣтового, то тамъ все ще такъ само якъ передъ 1848 рокомъ: „Zaczekaj, chłopie! Stój za drzwiami, chłopie! Wynoś się chłopie!“ А коли мене разъ скортѣло бути мудрагелемъ и вказати на мою рôвнôсть передъ правомъ, то я доставъ въ лице, такъ само важко и здорово якъ въ часѣ атамановъ панщиньныхъ. Коли-жь противно приходить до уряду дѣдичь, посессоръ, або навѣть арендарь-халатникъ, то имъ не кажуть ждати на дворѣ, лишь просять сѣдати и обходять ся зъ ними дуже делѣкатно и гречно. Ну, такую рôвнôсть мали мы також передъ 1848 р.

Але тодѣ були буки — докинувъ мôй пріятель и знову мимоволѣ почѣхавъ ся тамъ, де его не свербѣло.

— Правда й се — кажу — але бо й теперь щось такого, що на одно стане зъ букомъ. А може буде ще й зъ горою. Такъ бодай говоривъ недавно мôй знакомый, що ѣздивъ за вôдпоручника громады до Вѣдня зъ рускою депутаціею всенародною до цѣсаря и за се бувъ засудженый вôдъ старосты на 50 зр. кары. — Пане старосто — казавъ вôнъ — я бѣдный чоловѣкъ. Якъ я допустивъ ся тымъ великого злочиньства, що пожалувавъ ся передъ цѣсаремъ на нашій славнй выборъ до сойму, то я готовъ приняти за се заслужену кару. Але що, анѣ моя стара, анѣ мои дѣти не провинили ся разомъ зô мною, то зволѣть покарати лишь мене самого, а не ихъ. Коли-жь вы накладаете на мене таку кару грошеву, що для заплачення ея мушу продати мою послѣдну корову, а ще й одинокую свиню, то та кара дôткне бôльше мою родину, якъ лишь мене самого. Тожь прошу васъ, всеведучый пане старосто, чи не могли бы вы менѣ зробити ту велику ласку та перемѣнити кару грошеву на буки. Я-жь, славити Бога, здоровъ и дужій та выдержу 50 буковъ, але 50 зр. кары грошевои нѣякъ не вытримае мое нуждение господарство. — Такъ говоривъ сей чоловѣкъ до старосты, але не бувъ выслуханый и теперь выжидае урядовои экзекуціи на свое цѣле майно, бо доси не заплативъ кары грошевои. — Но и яка твоя думка, любый товаришу, о тôмъ новôмъ родѣ буковъ, котрй суть вымѣренй не на певну часть тѣла, лишь на цѣлого чоловѣка и его цѣлу родину.

Мôй приятель знову не вмѣвъ вôдповѣсти та лишь тяженько зôтхнувъ.

(Дальше буде.)

Молись, трудись, учись, до СОЮЗА запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердцю май, ближнього люби, церковь почитай, Свободу читай, Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся. Въ льотерію не грайте, только грôшь щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому“, ану скиньте ся по центови. Се не забувайте! ... Буде въ насъ.